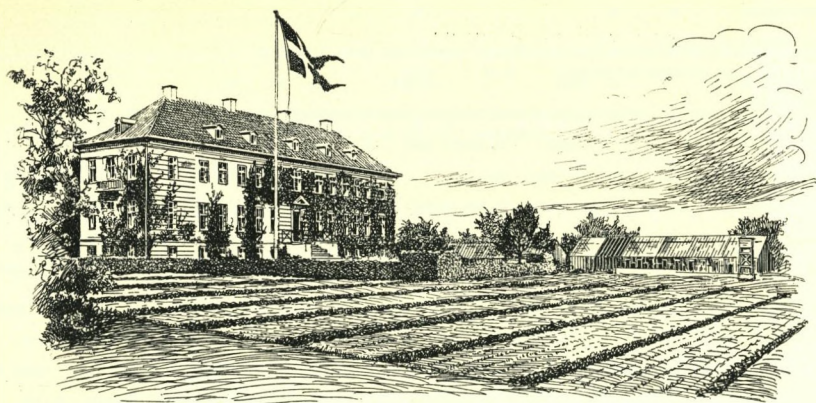

STATENS PLANTEPATOLOGISKE FORSØG

Månedsoversigt over plantesygdomme

349. — September 1955

Der blev for september måned modtaget beretninger fra 91 medarbejdere; endvidere blev der i månedens løb besvaret 212 forespørgsler.

Lufttemperaturen lå som middeltemperatur for hele måneden $4,3^{\circ}$ — $0,7^{\circ}$ over normalen, der varierede fra $14,4^{\circ}$ — $11,1^{\circ}$.

Nedbøren blev for tiden 1.—30. september for hele landet 87,1 mm mod normalt 58,6 mm. Hovedparten faldt i dagene omkring månedens midte. For de forskellige landsdele målttes følgende mængder i mm med månedens normal i ( ): Nordjylland 90 (56), Østjylland 84 (58), Vestjylland 92 (70), Sønderjylland 70 (69) og for hele Jylland 85,5 (62,1); Fyn 70 (54), Sjælland 107 (50), Lolland og Falster 73 (50) og for Øerne i alt 91,0 (50,7); Bornholm 136 (56).

Sygdomme på landbrugsplanter.

Bælplanter.

Kløverens knoldbægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*) har hidtil optrådt særdeles godartet.

Lucernens skivesvamp (*Pseudopeziza medicaginis*). Et ret stærkt angreb i nyt lucerneudlæg fandtes på statens forsøgsstation, St. Jyndeved (J. Sandfær).

Bederoer.

Hjerte- og tørforrådnelse (bormangel) har været særdeles hyppigt forekommende over det meste af landet, som følge af sommerens vedvarende tørke. Angrebene var som regel værst på jorder med højt reaktionstal, men sås også i vid udstrækning på ikke kalkrige jorder. I et enkelt tilfælde fandtes angreb på sandjord ved reaktionstal på under 6 (B. R. Bentholt, Bjerringbro). Som regel har 15 kg boraks pr. ha kunnet forebygge manglen, men der er dog set eksempler på, at denne mængde ikke har været i stand til at holde angrebet tilbage. „Der ses en del hjerteforrådnelse på de forholdsvis løse jorder, men kun pletvis, hvor reaktionen er højst, og der er i stor udstrækning dannet ny top“ (J. Chr. Andersen-Lyngvad, Aalborg); „bormangel optræder usædvanlig ondartet og usædvanlig mange steder. Det gælder også, hvor jorden ikke kan betegnes som overkalket“ (Niels Jørgen Nielsen, Herning); „bormangel viser sig at forekomme i usædvanligt stort omfang i år. Efter at den kun er forekommet sparsomt i de foregående fugtige somre, har alt for mange landmænd ment at kunne spare tilførsel af boraks. Vil ofte forårsage ret stor udbyttenedgang“ (P. Trosborg, Brande); „bormangel er øjensynligt dobbelt så almindelig og dobbelt så slem som i tidligere år“ (Aage Buchreitz, Ribe).

Virus-gulsot (*Beta virus 4*). Det er karakteristisk for denne sygdom i år, at den varierer særdeles meget i styrke fra egn til egn, ja fra mark til mark på samme egn. Det kan derfor være vanskeligt at danne sig et samlet billede af angrebet, men alt i alt må det vist betegnes som ret moderat. „Der er enkelte angrebne roer ud over markerne, og der kan også være en enkelt plet. Det mest almindelige er vel ca. 2 % med virusgulsot“ (Aage Bach, statens forsøgsstation, Tylstrup); „angrebet af virus er tilsyneladende meget mindre end for 3 à 4 år siden og ses i år kun, hvor der på et tidligere tidspunkt har været en „luserede““ (J. Chr. Andersen-Lyngvad, Aalborg); „jeg har aldrig så tydeligt som i år set forskel fra mark til mark. De fleste steder her på egnen, hvor der er gulsot, er hele marken medtaget. Andre steder er der kun enkelte få pletter, som man normalt kender det. Men jeg må sige, at der er flere marker, der er grønne, end jeg vurderede det til i sidste måned.“ (Chr. E. Lauridsen, Mariager); „de fleste bederoemarken er angrebet, og

en del i ret stærk grad. Angrebet har bredt sig ret voldsomt i den sidste tid" (P. Mumm, Rønde); „meget varierende fra mark til mark med hensyn til symptomer på virus-gulst. Der ses marker, hvor ca. 25 % af planterne viser symptomer og andre, der skønnes op til 90—100 % angrebne" (K. G. Mølle, statens forsøgsstation v. Ødum); „ikke særlig udpræget" (L. Hangaard Nielsen, Videbæk); „angrebene er ret almindelige, men meget svage, mellem 1 og 5 %, enkelte marker dog med op til 15 % angrebne" (Johs. Jensen, statens forsøgsstation, Spangsbjerg); „ret almindelig forekommende — men sjældent over 5 % af planterne" (Aage Buchreitz, Ribe); „efterhånden ret udbredte angreb. Der er stor variation i angrebsstyrke fra mark til mark" (J. Sandfær, statens forsøgsstation, St. Jyndevad); „den er der — men den er godartet i år" (N. M. Nielsen, Ubbø); „angrebene synes stærkere og mere udbredt end tidligere" (Knud Iversen, Klippinge); „en del angreb — dog ikke så meget som det plejer" (Aage Madsen, St. Heddinge); „enkelte spredte pletter" (Ernst R. Nielsen, Karise); „angrebet må betegnes som ret moderat. Der er dog stor forskel på angrebet i de forskellige marker" (Sv. Å. Pedersen, Stege).

Som årsag til gule blade nævnes næringsmangel og da først og fremmest bormangel. „Efter tørken var der navnlig på de lette jorder mange stærkt gule marker. Nu efter regnen er mange af disse marker blevet ensartet grønne igen. Men der er påfaldende mange marker og dele af marker, der stadig har gule blade, og da der dér, hvor de gule blade er flest, i reglen også optræder hjerteforrådelse, skønnes årsagen at være mangel på visse stoffer — især bor, selv om reaktionstallene er lave. Selv på lerjorder med Rt. 6,0 er disse symptomer almindelige. Der er i et enkelt tilfælde på sandjord konstateret stor virkning af boraks, hvor Rt. har været 5,6. Kålroer og bederoer bør nok fremdeles — af hensyn til tørre år — hvert år tildeles boraks" (B. R. Bentholm, Bjerringbro). Nogle steder synes kvælstofmangel at være årsagen, idet roerne efter yppig vækst nu har spist op. Enkelte nævner manganmangel (lyspeletsyge) som en årsag.

Kålroer, kål o. a. korsblomstrede.

Marmorering (bormangel). Som for bederoerne gælder det, at bormangel er meget udbredt i kålroerne.

Kålroe-mosaiksyge (*Brassica virus 1*). Fra Grenaa skrives om almindelige, svage angreb i kålroerne (Chr. Sloth). Kaj Skriver, Hammershøj, rubricerer angrebene under almindelige og stærke. Ellers er der ikke rapporteret angreb af betydning.

Kålbrok (*Plasmodiophora brassicae*). „Det synes, som om angrebene er særlig stærkt udbredte i år. Dette kan virke overraskende efter så tør en sommer, men årsagen må vel findes i det kolde og fugtige forår" (B. R. Bentholm, Bjerringbro); „Kålbrokssvamp er mere udbredt end sædvanligt; er også hvor den aldrig før har optrådt, og hvor der ellers ikke skulle være grundlag

herfor" (H. P. Nielsen, Ulstrup); „undertegnede mindes ikke at have set så hyppige forekomster af stærk kålbroksvamp i noget tidligere år. Årsagerne er undertiden vanskelige at udrede" (P. Trosborg, Brande).

Kartofler.

Tørke. Genvækst med nye udløbere og nydannelse af knolde omtales i enkelte beretninger.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*). Tørforrådnelsen på knoldene har som helhed hidtil optrådt godartet. Der er dog enkelte egne, hvor man har fundet stærkere angreb. „Selv om kartoffelskimmelen har optrådt ualmindeligt godartet i år, så viser det sig alligevel, at der er en hel del skimmel på knoldene" (Martin Christensen, Sindal); „ret ondartet i år, sikkert fordi kartoflerne køres op, mens toppen endnu kun er halvvisen; det var sikkert i år rigtigt at nedsprøjte toppen før optagning" (L. Hangaard Nielsen, Videbæk); „helt fri for skimmel på knoldene bliver vi ikke i år, den megen regn først i september må have formået at få noget smitstof ned til knoldene. Angrebet kan vel betegnes som moderat. Da toppen ikke er helt nedvisnet, har enkelte avlere fået knoldene smittet ved optagning, hvorefter skimmelen har bredt sig i den varme og fugtige kule. Der er i et bestemt tilfælde konstateret, at $\frac{1}{3}$ af knoldene var smittet på denne måde. Der foretages nedsprøjtninger og topknusning i stor udstrækning for at få de sidste rester af grøn top ødelagt." (J. J. Jakobsen, Grindsted).

Kartoffelskurv (*Actinomyces scabies*). Efter sommerens tørke var det ventet, at skurven ville blive slem, og man ser da også, at angrebene som oftest angives som stærke. Af i alt 59 beretninger skrives kun i 7 om sjældne angreb (2 svage, 5 stærke) og i 47 om almindelige (21 svage, 26 stærke). „Ualmindelig ondartet i år" (G. Heltoft, Nibe); „almindelig, men ikke så slem som ventet efter den tørre sommer" (Kr. Knudsen, Aalborg); „uhyre almindelig — selv på kalktrængende jord" (H. P. Nielsen, Ulstrup); „kartoffelskurven er nogle steder meget slem i år, jeg har set marker, hvor 99 % af knoldene var skurvede, endda ret alvorligt" (Keld Clausen, Djursland); „Angreb af kartoffelskurv synes at være ret udbredt i år på de lette sandjorder, hvor sommerens tørke standsede kartoflernes vækst i en ret lang periode" (N. Stigsen, Ulfborg); „ret udpræget især på Up to date og Bintje" (L. Hangaard Nielsen, Videbæk); „synes at blive slem i år" (Niels Jørgen Nielsen, Herning); „det er skurvår i år. Særlig sorten Bintje, som ansatte knoldene i den varmeste sommer, er stærkt angrebet" (P. Trosborg, Brande); „efter den stærke tørke og de begyndende ret stærke angreb allerede i juli havde man forventet stærke angreb af skurv. Det ser ud til, at angrebene er meget moderate, bortset fra enkelte stærkt angrebne marker, hvor man altid træffer skurven. Da der kun er kommet forholdsvis få kartofler op, kan man endnu ikke træffe den rigtige dom i dette spørgsmål" (J. J. Jakobsen, Grindsted); „skurven er meget almindelig og meget slem i år" (Aage Buchreitz, Ribe); „mange

stærke angreb af kartoffelskurv, selv på steder, hvor der ikke tidligere er forekommet skurv på kartofler" (Knud Sehested, Otterup); „de mange vækststandsninger har forårsaget skurv, hvor man normalt aldrig har skurv. Skurvfri kartofler er sjældne" (Harald Jensen, Asnæs); „der er konstateret meget skurv på kartofler i år" (N. O. Larsen, Frederikssund) og „kartoffelskurven er i år en del mere udbredt end normalt" (A. Juel-Nielsen, Rønne).

Vådforrådnelse (bakteriose) har praktisk taget været uden betydning.

Ole Wagn.

Sygdomme på havebrugsplanter.

Frugttræer og frugtbuske.

Æbleskurv (*Fusicladium dendriticum*) synes i løbet af måneden kun at have vist sig som svage angreb af senskurv — til trods for at mange avlere kunne frygte, at de hyppige regnbyger ovenpå sommertørken ville betyde voldsom opblussen af skurven.

Af indberetningerne skal vi citere følgende: „Bortset fra det stærke angreb først i juli har det været let at holde træerne skurvfri" (C. T. L. Worm, Uggeløse); „der kom en del nye angreb af skurv i begyndelsen af september, men senere har den ikke bredt sig ret stærkt" (Philip Helt, Stevns-Fakseegnen); „kun i ganske få tilfælde er der set svage angreb på f. eks. Boikenfrugter — ellers intet. På andre sorter er der set en del nye skurvpletter på blade. Alt i alt har skurven ikke bredt sig i den sidste måned" (J. Klarup-Hansen, Nykøbing Falster); „der ses, mærkeligt nok, så godt som ikke senskurv i haverne" (M. Sørensen, Esbjerg-Varde).

Fra flere sider har der i de senere år været talt og skrevet om, at frugtavlernes burde følge sommersprøjtningene op helt til plukketiden, og der er næppe tvivl om, at man herved kan holde flere svampeangreb væk af dem, der ellers kan spolere frugten i den sidste tid, den sidder på træerne, og videre under lagringen. Der kan derfor være grund til at bemærke, hvad der skrives fra Nordsjælland: „Senskurvpletter har jeg faktisk ikke set i år, men også her finder jeg, at frugtavlerne i år er mere påpasselige med sprøjtningen lige til det sidste — meget almindeligt i mange plantager, at sprøjten arbejder 2—3 dage forud for plukkerne" (Hans Chr. Madsen).

Pæreskurv (*Fusicladium pirinum*). På grundlag af indberetningerne er det vanskeligt at give et almengyldigt udtryk for svampens udbredelse i september; både når der sammenlignes med andre år og med det tilsvarende angreb på æble bedømmes pæreskurven af nogle til at være stærkere — af andre til at være svagere i udbredelse og styrke. En del af årsagen til disse divergenser er ganske sikkert den, at pærehøsten gennemgående er ret lille, hvilket vanskeliggør en objektiv vurdering.

Vi citerer følgende: „Har gennemgående været lettere at holde end æbleskurv. Selvfølgelig findes den på Bonne Louise, Clara Frijs o. lign.“ (E. Agger, Nordvestsjælland); „angrebet har bredt sig slemt her i den sidste måned“ (G. Mayntzhusen, Roskilde); „det er meget lidt skurv, jeg i den sidste tid har set på pærer“ (Philip Helt, Stevns-Fakseegnen); „det ser ud, som pærskurven er mere udbredt i år end i 1954“ (Chr. Greve, Sydfyn); „skurvangrebet er fortsat i september, men synes dog at være mindre ondartet“ (Chr. A. Nørholm, Gedved); „i pære-iagttagelsesplantninger i Tolne (600 træer — 40 sorter) er der — efter 4 sommersprøjtninger — kun væsentlig skurv på Bonne Louise og Précoce de Trévoux. Pærskurven er absolut ikke slem i år — ingen nyinfektioner“ (Frode Olesen, Hjørring Amt) og „der er rigelig med skurv på pærene i år, men det ligger tilbage til forsommeren“ (Arne Sørensen, Jylland).

Gul monilia (*Monilia fructigena*) på blomster forekom som svage angreb, der har været ret underordnet, f. eks. skrives fra Esbjerg: „Angrebene er ubetydelige, under 1 procent“ (M. Sørensen, Esbjerg-Varde); hvor regnen medførte, at frugterne revnede, indfandt svampen sig forholdsvis hurtigt.

Gul monilia (*Monilia fructigena*) på æbler har haft almindelig udbredelse og været af middelkraftig styrke. Der skrives således: „Der er de fleste steder, hvor der i det hele taget er æbler, ret stærke angreb af gul monilia. Ingrid Marie er en af de mest angrebne“ (Philip Helt, Stevns-Fakseegnen); „almindelig i de fleste plantager“ (Hans M. Jepsen, Blangstedgaard); „til forundring for mange er der temmelig meget af denne monilia i år, men grunden er vel de gode vilkår for insekter med deraf følgende gode „indfaldsporte““ (Arne Sørensen, Jylland). Foruden sorten Ingrid Marie nævnes også Laxton som særlig modtagelig.

Det er usædvanligt, at man som i år kan finde monilia-æbler i træerne allerede fra begyndelsen af september.

På pærer har gul monilia kun vist sig som svage og dermed betydningsløse angreb.

Priksyge har været meget ødelæggende i æbler — og vil i hvert fald i den første del af lagringstiden bevirke fortsat svind. Den stærke forekomst af priksyge står uden tvivl i forbindelse med, at der i år findes mange store frugter; sommerens langvarige tørkeperiode har dog nok også sin andel i skaden.

Vi aftrykker følgende kommentarer: „Priksyge er ubetinget en af årets svøber. — Lord Lambourne er således ca. 50 % angrebet, inden frugten er plukket — svagtbærende Graasten ligeledes — James Grieve en del. Stærkere eller svagere angreb i næsten alle partier Cox's Orange. Storrelsessortering inden indsætning på lageret er en nødvendighed for at få de store frugter væk i en fart“ (Hans Chr. Madsen, Bloustrød); „det er mange år siden, man har set så meget priksyge på æbler som i år. Det er særlig gået ud over Pigeon, Cox's Orange, Codlin Springgrove, Bodil Neergaard, James Grieve

og Bramley; allerede på træerne ser man priksyge" (Chr. Greve, Sydfyn); „der er et ualmindelig kraftigt angreb af priksyge. Værst i Cox's Orange, Laxton og Husmoder" (I Groven, Hornum) og „der er masser af priksyge i år. Der bør eventuelt på de store fælleslagre samles oplysninger over partier fra jorder med forskellig behandling, græs o. s. v." (Arne Sørensen, Jylland).

Køkkenurter.

Selleri-bladpletsyge (*Septoria apii*) har såvel ved Taastrup som på Spangsbjerg været vanskelig at holde nede trods flittige sprøjtninger med kobber og karbamat (Reinh. Kristensen og Johs. Jensen).

Majsbrand (*Ustilago zaeae*). Fra Sjælland foreligger følgende bemærkning: „Hvor der til stadighed dyrkes sukkermajs, får man i reglen stærke angreb efter nogle års dyrkning. Effektiv bekæmpelse efterlyses" (P. Dahl, V. Aa. Hallig, øst for Storebælt).

Løg-gråskimmel (*Botrytis allii*). Selvom spiseløgene forlængst er høstet, er der grund til at lægge mærke til, hvad A. S. Lundstein skriver fra forsøgene med svampen: „I nogle småforsøg giver podninger gråskimmelanslag, så selv om sæsonen som helhed tegner godt, vil der dog sandsynligvis komme noget gråskimmel på lager“.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) på tomatfrugter har kun undtagelsesvis forringet avlen. Den almindelige vurdering svarer til følgende udtalelse fra Roskilde: „Trods den megen regn, har tomaterne så at sige undgået angrebet. Sjældent er der vel høstet så mange modne tomater på friland som i år" (G. Mayntzhusen).

Mogens H. Dahl.

Skadedyr på landbrugsplanter.

Bælplanter.

Stængelål (*Ditylenchus dipsaci*). Der skrives i 9 indberetninger, at angreb ikke er konstateret eller om betydningsløse angreb; kun i 4 tilfælde omtales almindelige eller alvorlige angreb; således fra Brønderslev: „Ret almindelig uden dog at anrette den voldsomme skade“ (Harald Olesen). Statens forsøgsstation v. Ødum: „Fem parceller i 2. års rød- og hvidkløvergræs totalt ødelagt. I 1. års marker, der grænser op til angrebne 2. års marker, synes smitten stærk. Det ser ud, som om ålene i nogen grad breder sig langs lavninger i terrænet“ (Kr. G. Mølle). Karise: „Er en hyppig årsag til rødkløverfri pletter især i 2. års markerne“ (Ernst R. Nielsen). Bornholm: „Har været almindeligt udbredt i hvidkløver og rødkløver“ (A. Juel-Nielsen).

Kløversnudebiller (*Apion spp.*). Af 20 beretninger betegner 14 angrebene som udbredte. I flere tilfælde omtales alvorlige angreb, som, i forbindelse med den svækkelse tørken har forårsaget, har forringet bestanden i udlægsmarkerne betydeligt. Vi citerer nogle udtalelser om angrebene: Brønderslev: „Deres hærgen er meget voldsom“ (Harald Olesen). Aalborg: „Der har været et meget stærkt angreb og det har i særlig grad været synligt i år. Kløveren er forholdsvis svag i de fleste marker, og der kan ikke ses bort fra, at snudebiller har et medansvar for den dårlige bestand“ (J. Chr. Andersen-Lyngvad). Nibe: „I mange nye udlæg er bladene stærkt gnavede, men det koligere og fugtigere vejr har dels begrænset gnavet, dels fremmet væksten“ (G. Heltoft). Ulstrup: „Angrebene har været uhyre almindelige, og skadevirkningen stærkt forværret af tørken i juli-august“ (H. P. Nielsen). Bjerdingbro: „Mange udlægsmarker, der i forvejen havde lidt stærkt af tørken, svækkedes stærkt efter høst som følge af snudebillegnav. Disse angreb har sammen med tørke efter høst været årsag til mange udlægsmarkers ødelæggelse“ (B. R. Bentholt). Århusegnen: „Er med til at hemme de svagt udviklede udlægsmarkers vækst“ (H. H. Rasmussen). Grindsted: „Udlægsmarkerne er overalt hærget stærkt af kløversnudebiller og bladrandbiller. Udlægget kom tyndt, hvorfor billerne har været i stand til at holde den sparsomme kløverbestand i skak i lang tid“ (J. J. Jakobsen). Roskildeegnen: „Der forekommer en del angreb af kløversnudebiller i udlægsmarker både til kløvergræs og frø af rød- og hvidkløver, og en del steder har angrebene gjort betydelig skade, således at en bekæmpelse havde været ønskelig, men i de fleste tilfælde var skaden sket, inden den blev konstateret“ (K. M. Nielsen). Stevns og Omegn: „I vækstperioden har der været almindelige angreb. Efter kløverfrøhøsten har billerne forøget deres aktivitet betydeligt, hvilket har resulteret i meget stærke angreb ind i de nyudlagte kløverfrømarker. Her på Stevns er foretaget mange pudringer med Bladan i september måned, og angrebene er derved ophørt“ (Knud Iversen).

Bladrandbiller (*Sitona spp.*). Der er modtaget 8 meddelelser om angreb af bladrandbiller. Herom skrives fra Sindal: „Der har været en kolossal mængde bladrandbiller i udlægsmarkerne. Udlægget var mange steder tyndt og dårligt på grund af tørken, og adskillige steder holdt billerne kløveren nede i lang tid ved deres gnav“ (Martin Christensen), fra Hobro: „Meget stærke angreb af bladrandbiller ses i næsten alle kløvermarker. I mange tilfælde er kløverplanter fuldstændig gnavet ned“ (Poul Olsen), fra statens forsøgsstation v. Ødum: „Der er en del gnav i udlægsmarkerne, men størstedelen ser ud til at være frembragt af bladrandbiller“ (Kr. G. Mølle) og fra Østsjælland: „Bladrandbiller har enkelte steder afgræsset udlægsbælplanter — især lucerne“ (Ernst R. Nielsen). Også fra Grindsted (J. J. Jakobsen), Gram (A. Mortensen) og fra Stevns (Knud Iversen) omtales stærke angreb af disse biller.

Bederoer.

Oldenborrer (*Melolontha melolontha* og *M. hippocastani*). Se diverse skadedyr.

Knoporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

Bedefluen (*Pegomya hyoscyami*). Det er overraskende at se et ret stort antal beretninger om alvorlige angreb af bedefluen i september. Medens der i 13 tilfælde skrives om ubetydelige angreb, melder 6 beretninger om angreb af alvorligere karakter, og på visse lokaliteter endog om meget stærke angreb. Vi citerer de 6 meddelelser: Sindal: „Her i september måned har der været ganske enkelte, men meget stærke angreb af bedefluer“ (Martin Christensen). Videbæk: „Enkelte angreb, dog ikke alvorlige. Det er formentlig 3. generation“ (L. Hangaard Nielsen). Brande: „Enkelte meget stærke angreb iagttaget“ (P. Trosborg). Statens forsøgsstation, Spangsbjerg: „Der er enkelte steder iagttaget meget stærke angreb på bederoer her sidst i måneden“ (Johs. Jensen). Ribeegnen: „I løbet af måneden har vi haft en del angreb, der i forhold til roernes størrelse og vækst må betegnes som svage. Der kan endnu findes minerende larver“ (Aage Buchreitz). Rødding: „Det sene angreb er gået mærkværdig hårdt ud over enkelte marker — medens de fleste intet fejler. De så ud, som om de var helt afsvedne i midten af september“ (Georg Nissen).

Kålroer, kål o. a. korsblomstrede.

Kållus (*Brevicoryne brassicae*). Fra enkelte egne foreligger der meddelelser om kraftige angreb i september. Der skrives fra Sindal: „Først på måneden var der særdeles voldsomme angreb af kållus“ (Martin Christensen). Mols: „Helt til midten af september var lusene i stærk aktivitet i ubehandlede marker og forvoldte ubodelig skade“ (Jørgen Nielsen). Rødding: „Angreb almindelige — dog oftest svage — ingen sprøjtning, hvad dog vist ville have betalt sig“ (Georg Nissen). Holbæk Amt: „På de i sensommeren såede

frøer fremkom et angreb af kállus. 1½ liter Bladan pr. td. ld. havde fin virkning" (J. C. Tvergaard). Statens forsøgsstation, Virungaard: „Kállusene har været ret stærkt udbredt på kálroerne det meste af måneden, men ved udgangen af måneden er der ikke levende lus at finde" (S. P. Lyngby).

Kálbladhveps (*Athalia spinarum*). Medens der i 10 beretninger skrives, at angreb ikke er konstateret, og i 4 om svage angreb, omtaler 7 angreb af alvorligere karakter. Fra Sydsjælland (H. J. Rasmussen) berettes om almindelige og stærke angreb i småhaver; iøvrigt skrives fra Sindal: „Først på måneden optrådte kálbladhvepsen meget ondartet i næsten alle turnipsmarker. En mark kunne være totalt ribbet i lobet af et par dage, dersom der ikke blev skredet ind med det samme" (Martin Christensen). Grenaa: „Har ødelagt en mark med udlæg af kálroer til frø, så ompløjning var nødvendig" (Chr. Sloth). Statens forsøgsstation, Spangsbjerg: „Ret stærke angreb i peberrod" (Johs. Jensen). Frederiksborg Amt: „En mark tilsæt til avl af kálroefrø (1½ td. ld.) blev fuldstændig raseret af larver på 2 dage" (N. O. Larsen). Jyderup: „På en rapsmark var der masser af hvepsens larver. De findes også spredt i kálroemarkerne" (J. C. Tvergaard). Stevns og Omegn: „Ved Fakse har der været et meget stærkt angreb i nyudlagt kálroefrø. Angrebet blev slået ned ved pudring med Bladan. Der har været spredte angreb i det øvrige område, men disse har været svage" (Knud Iversen).

Kálsommerfugle (*Pieris brassicae* og *P. rapae*). Der har overalt været angreb af kálsommerfuglenes larver. Værst er det som sædvanlig gået ud over kál i småhaver, men også på større arealer af såvel kál som kálroer er der set alvorlige angreb især på lunt liggende steder langs hegn o. lign. Det ser ud til, at bekæmpelse kun er udført i ringe omfang, hvilket vækker undren, da disse skadedyr er meget lette at komme til livs, når bekæmpelsen udføres rettidigt. Den stærke sværmning af kálsommerfugle i juli-august burde have været en tilstrækkelig advarsel om, hvad der var i vente. Praktisk talt alle beretningerne omtaler angreb, men de beskrevne ødelæggelser varierer meget fra egn til egn, der er dog i de fleste tilfælde tale om afribbede planter i større eller mindre udstrækning. Fra Hjørring Amt (Frode Olesen) karakteriseres angrebene som almindelige og stærke. Endvidere skrives fra Salling-Fjends: „Ofte er kun halvdelen af hovedkålen tjenlig til opbevaring (A. Herborg Nielsen). Statens forsøgsstation, Hornum: „Meget alvorlig skade på kál, hvis effektiv bekæmpelse ikke blev gennemført" (Finn Knoblauch). Ulfborg-egnen: „Mange kálroemark er eller har været stærkt medtaget, efter at kálormene har afribbet toppen" (N. Stigsen). Århus og Skanderborg Amter: „I mange haver er samtlige kál fuldstændig afribbede" (Niels Gram). Videbæk og Omegn: „Meget almindelige. Alvorlig på begrænsede områder" (L. Hangaard Nielsen). Ringkøbingegnen: „Aldrig set så kraftige angreb som i år. Enkelte marker ved læhegn næsten totalt ribbet for bladgrønt. Larverne en plage i nærliggende huse, idet de i stort tal kravler ind i stuerne. God virkning af DDT" (J. Jacobsen). Statens forsøgsstation Spangsbjerg:

„Hvor der ikke er pudret med DDT, er ødelæggelsen især i privathaver total, særlig i grønkål“ (Johs. Jensen). Ribeegnen: „Mange stærke angreb på alle arter af korsblomstrede, værst på kål og svagest på turnips. God virkning af såvel pudring som sprøjtning med DDT“ (Aage Buchreitz). Gram: „Aldrig tidligere set så store angreb på kålroer“ (A. Mortensen). Faaborgegnen: „Grønkål og roer ofte helt ribbede i nærheden af huse og læhegn. Lettere grader af angreb i alle marker“ (A. Bjerre). Ærø: „Ualmindelig stærkt angreb af kålorme. Sprøjtning med paration har standset angrebet. Hvor der ikke er sprøjtet, var mange kålroer helt afribbede, men de har nu sat ny top“ (Ejlif Johansen). Holbæk Amt: „Meget stærkt angreb på såvel kålroer som kål. Mange af roemarkerne har fået blade helt afribbede af disse store mængder af larver“ (J. C. Tvergaard). Kalundborg: „Stærke angreb, synes dog i månedens slutning så godt som ophørt“ (N. F. J. Larsen). Roskilde: „Det er et sørgeligt syn at se alle de afribbede kål. Forbavsende, at haveejerne finder sig i dette angreb, som med lethed kan holdes nede, og der ustandselig bliver givet oplysning om bekæmpelsesmidler, der er let tilgængelige“ (G. Mayntzhusen). Stevns og Omegn: „Ret stærke angreb overalt. Ubegribeligt, at landmænd som helhed ikke har været opmærksomme på dette og fået angrebene bekæmpet. Kun i få tilfælde er dette sket“ (Knud Iversen). Sorø Amt: „Angreb i aftagende, men deres hærværk er fuldkomment, hvor der ikke blev sprøjtet“ (Einer Christensen). Stevns-Fakseegnen: „Ligesom i august har der også i den første del af september været stærke angreb af kålorme, og helt hen mod månedens slutning kunne man enkelte steder finde mange kålorme“ (Philip Helt). Møn: „I nærheden af haver, kålmarker og på lune steder har kålormene forvoldt stor skade. Angrebet kan dog ikke betegnes som værende af stor økonomisk betydning. Nogen bekæmpelse i almindelighed har der ikke været tale om“ (Sv. Å. Pedersen).

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*). Følgerne af de ødelæggelser, krusesygegalmyggens larver tidligere har forårsaget, ses meget udbredt i kål og kålroer; desuden er der endnu i september konstateret ret omfattende angreb af larverne. I 50 af 58 indkomne beretninger tales om stærke angreb eller betydelige skader som følge af tidligere angreb. Det er sjældent, der foretages bekæmpelse, da angrebene sker kontinuerligt gennem hele vækstperioden, derimod prøver man mange steder at modvirke den fremadskridende bakteriose ved aftopning af de syge roer.

Angrebene på kål karakteriseres som stærke og almindelige i området øst for Storebælt (Poul Dahl, V. Aa. Hallig og H. J. Rasmussen). Samme karakteristik gives fra følgende lokaliteter, hvorfra der tilføjes nogle kommentarer: Sydfyn: „Den varme sommer har givet krusesygegalmyg gode udviklingsmuligheder“ (Chr. Greve). Roskilde: „Sjældent har man set så mange angrebne planter. Efterårsblomkålen bliver væk og adskillige af de øvrige hovedkål står som nogle slemme misfostre“ (G. Mayntzhusen). Stevns-Fakseegnen: „Det er almindeligt at finde stærke angreb af krusesyge i kål, også i rosenkål“ (Philip Helt).

Næsten alle beretningerne om angreb på kålroer omtaler udbredte skader. Vi citerer et udvalg af de iøvrigt ret enslydende rapporter: Sindal: „Halsråd er et alvorligt problem i næsten alle kålroemarker. Angrebene er særdeles ondartede“ (Martin Christensen). Nibe: „Virkningen af dette skadedyr er kendt i alle kålroemarker, men selve insektet ses sjældent. Halsrådet er et problem for alle, der dyrker kålroer“ (G. Heltoft). Vinderup: „Halsråd findes i stor udstrækning, men heldigvis er de fleste roer ved at være „tørre i halsen“, så skaden bliver mindre end først antaget“ (J. Rindom). Ulfborg-egnen: „Ret udbredte angreb med efterfølgende bakterieangreb i „halsen“ af kålroerne“ (N. Stigsen). Ulstrup: „Sjældent set så ondartede angreb som i år. Dog har den efterfølgende bakteriose ikke fået så alvorlige følger som ventet. De fleste sår har lukket sig, og planterne skyder ny top“ (H. P. Nielsen). Mols: „Stærk skadevirkning på samtlige kålroemarker, og mange roer har fået halsråd“ (Jørgen Nielsen). Århus-egnen: „Angrebet har været stærkt, og halsråd syntes at ville blive meget alvorligt i kålroerne. Der er stadig stærke angreb af halsråd, men efter regnen har kålroerne dannet ny top, der i mange tilfælde har standset de svageste angreb af halsråd“ (H. H. Rasmussen). Silkeborg-egnen: „Der har været ualmindeligt meget halsråd som følge af krusesygegalmygens angreb. Nogle steder, hvor angrebet var særlig slemt, har man skuffet toppen af kålroerne for at hindre forrådnelsen i at brede sig ned i selve roelegemet“ (J. J. Søndergaard). Horsens: „Angreb af krusesygegalmyg med efterfølgende bakteriose meget slemt i kålroerne. Efter regnen begynder de at sætte ny top“ (Aksel Nielsen). Grindsted: „I løbet af september måned er halsråd blevet fremtrædende i så godt som alle kålroemarker. Angrebet ytrer sig på den måde, at der findes enkelte stærkt angrebne roer samt en del med almindelig halsråd, hvor man kan stikke en finger ned. Der er ikke tale om katastrofale angreb“ (J. J. Jakobsen). Ribe-egnen: „Ikke en eneste kålroemark er gået fri, og halsråd har et forskrækkeligt omfang. Angreb af halsråd værst på gode voksevilkår og svagest på dårlig jord“ (Aage Buchreitz). Rødding: „Næsten alle marker med kålroer her på egnen er stærkt angrebne — ikke sjældent 50—70 % af planterne. Enkelte har forsøgt sig med afhugning af de angrebne toppe, men resultatet synes ikke særlig lovende“ (Georg Nissen). Statens Marskforsøg, Højer: „Ret udbredt i kålroemarkerne, i forbindelse med den efterfølgende bakteriose nogen skade“ (C. Nielsen). Nordfyn: „Mange kålroemarker bærer præg af krusesygegalmygens hærgen“ (Knud Sehested). Faaborg-egnen: „Hjerteforrådelse som følge af angrebene i sommer meget udbredt. Bangholm mere modstandsdygtig eller mindre yndet af myggene end wilhelmsburger“ (A. Bjerre). Ærø: „Ualmindelig stærke angreb af krusesygegalmyg og deraf megen halsråd. Mange forsøger med afhugning af den rådne hals, men det er ikke altid, roerne reddes“ (Ejlf Johansen). Virumgaard: „Krusesyge på kålroer er ret stærkt udbredt. I en enkelt mark er fundet op til 60 % angrebne planter. Der findes en del med halsbakteriose og endnu flere er flertoppe“ (S. P. Lyngby). Kalundborg-egnen: „De fleste marker er stærkt angrebne af krusesyge og halsråd“ (N. M. Nielsen). Karise: „Ingen marker og ingen planter uden

krusesyg top" (Ernst R. Nielsen). Møn: „Kålroemarkerne er næsten uden top mange steder på grund af halsråd og mange andre ting. Halsråd er dog den mest almindelige sygdom, og den forvolder store tab. Skaden er altid værst i nærheden af haver, hegn og lune steder. Nogen bekæmpelse er ikke foretaget. Planterne skyder nye blade fra rodhalsen og fra den øverste del af roden" (Sv. Å. Pedersen). Rønne: „Ret stærke angreb. Der er i den sidste tid konstateret ret meget bakteriose i halsen" (A. Juel-Nielsen).

Kålfluer (*Chortophila brassicae* og *Ch. floralis*). Angreb af den lille kålflue findes stadig, men det er sjældent at se alvorlige skader på denne årstid. Der skrives dog om angreb i området øst for Storebælt: „Gnav af unge larver hen i september, selv på frøkål" (A. Klougart) og „selv hvor der har været vandet med paration eller lindan" (Poul Dahl, V. Aa. Hallig), og fra Nordsjælland bemærkes: „Lægger ikke mærke til dem for tiden; men det kommer nok, når peberroden skal tages op" (C. T. L. Worm).

Den store kålflue blev klækket meget sent i år, og der er kun iagttaget æglægning af ringe eller moderat omfang. Større ødelæggelser er endnu ikke rapporteret, men en del steder udviklede angrebene sig i løbet af måneden. Vi citerer samtlige modtagne beretninger fra den store kålflues område: Brønderslev: „Den var slem for en måneds tid siden. Derimod synes jeg nu, at dens angreb er standset" (Harald Olesen). Statens forsøgsstation ved Tylstrup: „Det ser ikke slemt ud i år sammenlignet med forrige år. Der er enkelte larver i en del roer, men — endnu i hvert fald — uden nogen væsentlig betydning" (Aage Bach). Aalborg: „I blomkål almindelig, ja også i andre kål og kålroer på kridtjorder" (K. Knudsen). Nibe: „Mange angreb af lettere art og enkelte stærke" (G. Heltoft). Statens forsøgsstation, Hornum: „Kraftige senangreb i hovedkål almindelige" (Finn Knoblauch). Vinderup: „Den store kålflues larver er nu klækkede og godt i gang med ødelæggelserne" (J. Rindom). Ulfborgegnen: „Angreb af den store kålflues larve kan iagttages almindeligt, men de er dog endnu ikke af særlig styrke" (N. Stigsen). Ikast-Bording: „Kun ubetydelige angreb endnu og tilsyneladende ringe æglægning" (Johs. Nielsen). Herningegnen: „Endnu er der ikke iagttaget angreb af den store kålflues larve i kålroer, og fluens æglægning synes at være af beskedent omfang, specielt i forhold til de nærmest foregående år" (Niels Jørgen Nielsen). Videbæk: „Æg kunne findes i en del marker. Hvor stor skaden bliver, vides endnu ikke" (L. Hangaard Nielsen). Nr. Snede: „Larverne af den store kålflue er i udvikling på de hedesandede strækninger vest for højderyggen, men angrebet ser ikke ud til at blive så katastrofalt som tidligere år" (Sv. Aa. Jacobsen). Brande-Thyregod: „Angreb ses på de i tidligere år mest truede områder; men af ringe betydning endnu" (P. Trosborg). Grindsted: „Æglægningen fra midten af august og fremefter var meget moderat i forhold til tidligere år. I år skulle man lede efter æggene, medens de tidligere har ligget som en krans af savsmuld omkring roer. Angrebene synes at blive derefter. Angrebene er meget almindelige, så vidt man kan skønne, men der findes i regelen kun få larver i hver roe, så man må forvente, at

der ikke kan blive tale om noget ødelæggende angreb" (J. J. Jakobsen). Vejle Vesteregn: „Æglægningen iagttaget mange steder, men der er ikke lagt så mange æg som sidste år" (Arne Anthonsen).

Kartofler.

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Knoporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

Skadedyr på havebrugsplanter.

Frugttrær og frugtbuske.

Bladlus på frugttrær (*Doralis pomi* og *Yezabura malifolii*). Kun fra Århus og Skanderborg Amter (Niels Gram) meldes om enkelte, kraftige angreb på æbletrær.

Blodlus (*Eriosoma lanigerum*). I 10 beretninger betegnes angrebene som svage, i 4 som middelstærke og kun i 2 som stærke. På Fyn (Sigurd Thorup) og på Sjælland (A. Klougart) betegnes angrebene som middelstærke, men sjældne; iøvrigt skrives følgende fra Århusegnen: „Har tilsyneladende ikke fået så stor udbredelse som sædvanligt selv i de plantager, der normalt plages af dem" (Ejner C. Larsen). „Findes i flere haver i Aabyhøj. Når man pensler dem med sprit, inden de forlader de gamle grene, kan man holde styr på dem" (Niels Gram). Også fra Århus: „Enkelte meget stærke angreb på gamle espaliertrær i indelukkede haver" (Max Clausen). Fra Jylland: „På-faldende svage i år. Ganske enkelte steder set på nye skud" (Arne Sørensen). Nordvestsjælland: „Trods pudring med paration er kolonierne nu talrige" (E. Agger). Nykøbing F.: „Angrebene af blodlus er ikke generende, men desværre er de — omend ikke hyppige — så dog almindelige. En tendens til spredning (fund af nye angrebssteder) er desværre også iagttaget" (J. Klarup-Hansen). Frejlev, Lolland: „Den er der, men temmelig svagt" (A. Diemer).

Syrehvæpsen (*Ametastegia glabrata*). Angreb forekommer meget sjældent, i 14 beretninger skrives således, at angreb ikke er iagttaget, eller at de er ganske ubetydelige. I 2 beretninger fra Århusegnen (Ejner C. Larsen) og Jylland som helhed (Arne Sørensen) betegnes angrebene som svage til middelstærke, og kun i et tilfælde omtales stærke, men sjældne angreb. Der

skrives herom fra Sydfyn: „Hvis man ikke har sprøjtet med gift mod dette skadedyr, må man regne med stærke angreb på lave terræner“ (Chr. Greve).

Rønnebærmøl (*Argyresthia conjugella*). Der er indsendt 2 meddelelser om angreb på æbler, således fra Århusegnen: „Ret almindeligt og nogle steder ret slemt“ (Ejner C. Larsen), og fra Jylland som helhed: „Ret mange „ormehuller“ udefra. En del er tydelige angreb af rønnebærmøl, og enkelte er tydeligt æbleviklere, men en del (mange) er helt overfladiske. Er det et tredje insekt, eller et af de to, der er standset i udviklingen?“ (Arne Sørensen).

Æblevikleren (*Carpocapsa pomonella*). Angreb af æbleviklerens larve synes at være meget almindelige, men angrebsstyrken varierer meget. 5 beretninger karakteriserer angrebene som svage, 7 som middelstærke og 8 omtaler dem som almindelige og stærke. Om almindelige, middelstærke angreb skrives fra Fyn (Sigurd Thorup), Holbæk Amt (Henrik Nielsen) og fra Kalundborgegnen (N. F. J. Larsen), og om stærke angreb fra Århus og Skanderborg Amter (Niels Gram), Nordsjælland (C. T. L. Worm) og Sydsjælland (H. J. Rasmussen). Iøvrigt kommenteres de stærkere angreb med følgende bemærkninger: Sydfyn: „Hvis man blot har svigtet en kort tid med paration i sprøjtevædsken efter ansætningen, har man fået alt for mange æbleviklere“ (Chr. Greve). Nordsjælland: „Der vil næppe findes en kasse æbler i år, uden at flere frugter heri er „ormstukne““ (Hans Chr. Madsen). Roskilde Amt: „De få æbler, der er ansat, er stærkt angrebet, men det skyldes sikkert også den manglende sprøjtning“ (G. Mayntzhusen). Nordvestsjælland: „Har været en ubehagelig overraskelse i år. Forekomsten tilsyneladende fortsat til omkring august. Har været vanskelige at bekæmpe“ (E. Agger). Stevnshusegnen: „En meget stor del af de få æbler, der findes i privathaverne, er angrebet af æbleviklere; men der er sikkert ikke flere æbleviklere, end der plejer at være“ (Philip Helt). Maribo Amt: „Angrebene er almindeligt forekommende, og de samlede skader af larvegnav i sommeren 1955 er ikke ubetydelige. Æbleviklerens skade er tilsyneladende størst, men ses jo også lettest før plukning (i sammenligning med knopviklergnav)“ (J. Klarup-Hansen). Frejlev: „Den har været meget energisk i år, især er den slem ved de gamle Belle de Boskoop; der er ikke mange æbler i forvejen, men netop derfor er det ærgerligt at få dem „ormstukne““ (A. Diemer).

Blommevikleren (*Laspeyresia funebrana*). Der foreligger 10 beretninger om almindelige, middelstærke angreb. Heraf er de 9 fra Sjælland og kun 1 fra Jylland. I 3 indberetninger betegnes angrebene som stærke og almindelige. Der skrives om disse angreb fra Sydfyn: „Ret mange angrebne frugter er set i en sort som Ungarsk svedske“ (Chr. Greve), fra Nykøbing F.: „Alle steder klages der i år over blommeviklerangreb. Det er dog navnlig svedske, det er gået ud over. Langt de fleste steder, hvor man træffer på f. eks. Italiensk svedske, er angrebene stærke“ (J. Klarup-Hansen), og fra Frejlev på Lolland: „Den blev ved, så der var mange angrebne blommer; mange ny angreb langt ind i september, især på Viktoria“ (A. Diemer).

Knopviklere (*Tortricidae*). Kun enkelte stærke angreb er iagttaget. Middelstærke angreb er set på Blangstedgaard (Hans M. Jepsen) og på Fyn iøvrigt (Sigurd Thorup) samt i Holbæk Amt (Henrik Nielsen). Fra Jylland skrives: „Der er kommet en del på det sidste, især selvfølgelig hvor der blev sparet på giften omkring 1. august“ (Arne Sørensen). Fra Sydfyn: „Der findes mange pct. angrebne æbler selv fra plantagerne“ (Chr. Greve). Og fra Frejlev på Lolland: „Der er noget, men ved plukning af Cox's Orange så det ikke så alvorligt ud. Nu får vi se ved sorteringen, hvor meget det bliver“ (A. Diemer).

Smutuglen (*Agrotis pronuba*). Fra Frederiksborg Amt betegnes angreb af smutuglens larver som middelstærke til stærke, men iøvrigt sjældent forekommende, der tilføjes: „Larverne dukker op hvert år på nye lokaliteter. Kan i enkelte tilfælde finde på at gå i træerne“ (Hans Chr. Madsen).

Frugttræspindemiden (*Paratetranychus pilosus*). Der berettes om meget udbredte og til dels stærke angreb fra næsten alle egne af landet. Kun i 3 tilfælde skrives om svage angreb, medens 7 beretninger omtaler middelstærke og 17 stærke angreb. Der udtrykkes delte meninger om bekæmpelsesforanstaltningernes tilstrækkelighed. Følgende citater vil give et indtryk af angrebenes betydning: Hjørring Amt: „Midernes antal er taget stærkt af i september måned, men træerne er i mange tilfælde stærkt medtagne“ (Frode Olesen). Statens forsøgsstation, Hornum: „Trods sprøjtning med svovlpræparater har „spindet“ formeret sig i sommerens løb“ (I. Groven). Spangsbjerg: „Meget stærke angreb er iagttaget i privathaver“ (Johs. Jensen). Jylland: „Angrebene varierer meget, men det er blevet slemt mange steder. Paration anvendt ofte synes at have holdt dem nogenlunde nede“ (Arne Sørensen). Blangstedgaard: „Efterhånden ret stærke angreb i de fleste plantager“ (Hans M. Jepsen). Sydfyn: „Enkelte plantager er slemt angrebet i år. Ikke engang Systox har kunnet holde rødt spind helt nede. Klorocid med tilsætning af paration har kunnet standse selv slemme angreb“ (Chr. Greve). Nordvestsjælland: „Forekom næsten eksplosionsagtigt i september. Regnen standsede dem en del, men siden har de tilsyneladende påny taget fat. En enkelt Systoxsprøjtning har i år ikke været tilstrækkelig“ (E. Agger). Holbæk Amt: „Masser af vinteræg på både æble og blomme“ (Henrik Nielsen). Kalundborg: „Meget stærke angreb særlig på Pigeon, Cox's Orange og Bodil Neergaard“ (N. F. J. Larsen). Sorø Amt: „Har bredt sig uhyre — også i ikke sprøjtede haver ses stærke angreb. Bornholmsk røn er mange steder stærkt angrebet“ (Ejner Christensen). Jungshoved: „Middelstærke angreb på blomster. Æbler og pærer fuldstændig fri“ (A. Andersen). Maribo Amt: „I september måned aftog angrebene. Der er lagt masser af vinteræg. Hvor angrebene ikke i forvejen havde ødelagt for meget, har sprøjtning med klorbenzid og det køligere vejr samt regnen stoppet videre skadelig udvikling“ (J. Klarup-Hansen). Fra Frejlev på Lolland: „Kun svagt angreb, hvor vi brugte paration og PCPCBS; hvor vi brugte Systox ved afblomstringen, har vi ikke set noget endnu“ (A. Diemer). Øst for Storebælt: „I det

varme tørre vejr sparedes på skurvbekæmpelsen — dermed også på midlerne — derfor misèren og fare for næste års høst" (A. Klougart).

Køkkenurter.

Knoporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

Gulerodsfluen (*Psila rosae*). Angrebene synes at være meget moderate i år, men det tilføjes ganske rigtigt i flere beretninger, at det endnu er for tidligt at bedømme de sene angreb. Kun i få beretninger omtales angreb. Der skrives fra Ribeegnen: „Værst i haverne, hvor den er almindelig. I markerne betydningsløs" (Aage Buchreitz). Roskildeegnen: „Der forekommer en del „orm" i gulerodder, hvor der ikke er foretaget bekæmpelse af gulerodsfluen, og det er kun sjældent, at det sker" (K. M. Nielsen). Fra Lammefjorden skriver H. Jensen om bekæmpelse ved hjælp af sprøjtning hver 12. dag med Bladan, idet der dog ved enkelte sprøjtninger ind imellem anvendes lindan. Desuden er der mange steder foretaget bejdning af frøet med 300 g klordan pr. kg frø. Denne kombinerede bekæmpelse synes at kunne holde angrebet nede. Fra Stevns-Fakseegnen: „Der er lidt angreb af gulerodsfluen alle steder, men som helhed tror jeg, at angrebet er knapt så stærkt, som det plejer at være" (Philip Helt). Fra Nordsjælland skriver C. T. L. Worm om enkelte stærke angreb, endvidere meldes om almindeligt forekommende, middelstærke angreb fra Taastrup (Reinh. Kristensen) og fra området øst for Storebælt (Poul Dahl og V. Aa. Hallig).

Løgfluen (*Hylemyia antiqua*). I de fleste tilfælde omtales angrebene som sjældne og svage. Fra området øst for Storebælt karakteriserer Poul Dahl og V. Aa. Hallig angrebene som almindelige og middelstærke. Samme betegnelse får de fra Hornum (Finn Knoblauch), hvorfra der tales om kraftige angreb i kepaløg, og fra Kalundborgegnen (N. F. J. Larsen), hvor der dog tilføjes, at angrebene vistnok må betegnes som milde. Endvidere skrives fra Aalborg: „Ved sortering af forsøgspartier af løg har nogle kraftigt voksende (små varmebehandlede læggeløg) partier vist sent angreb i stængelen af løgflue" (A. S. Lundstein).

Diverse skadedyr.

Oldenborrer (*Melolontha melolontha* og *M. hippocastani*). Kun fra Rødding skrives om alvorlige angreb: „Gnav i mange bederoemarker — i en enkelt ret slemme ødelæggelser. I en stubmark på samme gård fandtes ved skrælplojning store mængder larver — dels fra 1954 og dels fra 1953, af

de sidste ca. en trediedel" (Georg Nissen). Derudover foreligger meddelelser om et par lettere angreb, således fra Nordfyn: „Enkelte angreb i roer i indeværende efterår" (Knud Sehested). Kalundborgegnen: „Har fundet enkelte på ret let jord" (N. F. J. Larsen).

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Der er kun iagttaget svage angreb, oftest i kartofler, i et enkelt tilfælde også i vintersæd. Der skrives om angrebene fra Brønderslev: „Ret almindelig i kartofler nu ved optagning" (Harald Olesen). Djursland: „I mange kartoffelmarker har man truffet på smælderlarver, men jeg har ikke indtryk af, at der er angreb af betydning" (Keld Clausen). Statens forsøgsstation, Lundgaard: „I kartoffelmarkerne kan man finde knolde med smælderlarver, som regel kun en enkelt. Angrebene, der kun er svage, er ikke iagttaget i andre afgrøder" (K. P. Husted). Ribeegnen: „Enkelte svage angreb i nysået vintersæd. Mange svage angreb i kartofler (Aage Buchreitz). Lammefjorden: „Kun på arealer, hvor man endnu ikke har benyttet lindanmidler" (Harald Jensen). Stevns og Omegn: „Ret stærke angreb overalt. Kun hvor bekæmpelse har fundet sted, er der ingen eller ubetydelige angreb" (Knud Iversen). Bornholm: „Ud over svage angreb i kartofler ingen skade" (A. Juel-Nielsen).

Knoporme (*Agrotis segetum*). Der er konstateret usædvanlig mange angreb af knoporme i den forløbne måned. Oftest er det gået ud over kartofler, men der er dog også set skader i mange andre kulturer både i havebruget og i landbruget. Der skrives følgende om de mere betydelige angreb: Nordjylland: „Knopormegnav almindeligt i kålroer og kartofler mange steder" (K. Knudsen). Salling-Fjends: „Knopormene har skadet mange afgrøder ved deres gnav, ikke mindst kartofflerne" (A. Herborg Nielsen). Statens forsøgsstation, Hornum: „Mere udbredt end sædvanlig, også på frilandstomater" (Finn Knoblauch). Ulstrup: „En del angreb i kartofler" (H. P. Nielsen). Djursland: „Knoporme har forårsaget en del skade i kartoffelmarkerne; ved optagning finder man mange kartofler gennemboet og også et ret stort antal larver" (Keld Clausen). Århus og Skanderborg Amter: „Har set flere angreb i gulerødder" (Niels Gram). Grindsted: „Ved opsamlingen af kartofflerne støder man hyppigt på gnav af knoporme, uden at man dermed kan betegne angrebet som stærkt generende" (J. J. Jakobsen). Spangsbjerg, Esbjerg: „Stærke angreb på rødbeder her på forsøgsstationen" (Johs. Jensen). Nordfyn: „Mange stærke angreb i kartoffelknolde her på egnen" (Knud Sehested). Sydfyn: „Stedmoder behandlet allerede ved udplantning med 200 g Ekatox har lidt stærkt" (Chr. Greve). Frederiksborg Amt: „I Hornsherred er angreb af knoporme meget almindelige på kartofler. Der er visse steder, hvor der må sorteres op til 25—30% fra" (N. O. Larsen). Taastrup: „Ret stærke angreb i rødbeder" (Reinh. Kristensen). Roskildeegnen: „Der forekommer en del knoporme, som i mange kartoffelmarker har gjort ret betydelig skade" (K. M. Nielsen). Roskilde Amt: „Angrebet har været værst i porrerne" (G. Mayntzhusen). Lammefjorden: „Det kraftige angreb, navnlig i sommergulerødder, men i

den senere tid også på andre afgrøder, dog af langt ringere betydning. Bladangifftklid hjælper kun lidt i gulerødsmarken, da larverne ikke kommer op af jorden" (Harald Jensen). Kalundborgegnen: „Særlig slemt i kartofler og ret stærke angreb i gulerødder og rødbeder" (N. F. J. Larsen). Sorø Amt: „Kartofler, gulerødder er mange steder stærkt medtagne. På større arealer med kepaløg findes også ret stærke angreb" (Ejner Christensen). Stevns og Omegn: „Angrebene er ret almindelige, i en del kartoffelmarker og også enkelte røemarken er der sket betydelige skader. Dette gælder også i en del haver" (Knud Iversen). Lolland: „Aldrig set så stærke angreb som på Lolland. I 1½ ha porrer er det næppe muligt at finde en snes brugelige porrer, trods brug af for 120 kr. giftklid. Folk vil have cryocid igen. En freesia kultur ødelagt — en håndfuld larver pr. potte. De foretrak freesia for giftklid" (A. Klougart). Bornholm: „Optræder hist og her i kartofler" (A. Juel-Nielsen).

Jørgen Jørgensen.
